

34/6

LA CAMPANA DE GRACIA

Any LXIV - Batallada 5354

Preu: 20 cèntims

BARCELONA, 4 Novembre 1935

- Tots contra l'Esquerra!

LA CUINA A GAS INDISPENSABLE A TOTA CASA MODERNA

EXPOSICIÓ I VENDA:

APLICACIONS AL GAS

Avinguda Portal de l'Angel, 20

¡¡Atenció!! Ciutadans: A la CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, 18

Gran Basar de Sastreria i Camiseria

es ahont podreu vestir amb pocs diners i ben elegants: El sistema de vendre amb poc enguany ens augmenta tan considerablement la venda que ens veiem obligats a fer engrandiments continua ment. Amb els nostres continous viatjes a Paris i Londres estem al corrent de la moda a tot hora.

Gran Liquidació permanent de totes les existències de la temporada pasada.

SECCIO DE SASTRERIA

100.000 Pantalons des de	5 pessetes
100.000 Trajos fets de llana des de	25 "
100.000 Abrics fets de llana des de	25 "
100.000 Impermeables des de	10 "

En la Secció de Mida tenim un gran assortit de gèneres estil Anglès tant per trajos com Abrics a **60, 75 i 95 pts.** els mes superiors

SECCIO DE CAMISERIA

100.000 Calçotets des de	1'95 ptes.
100.000 Camises blanques des de	3'95 "
100.000 Camises gran moda	4'95 "
100.000 Païames des de	4'95 "

En la secció de mida tenim grans existències de cèfirs, franelles i sedes a preus **MES BARATO QUE JO NINGÚ.**

En casos d'urgència tenim una secció de confecció Ultra Ràpida que entreguem els encàrrecs a les quatre hores.

Considerant l'ahorro lo més essencial, obsequiem als nostres clients amb segells d'Estalvi de la Caixa de Pensions per la Velleja i altres presents a proporció amb l'import de la compra.

NOTA: Els que de fora vulguin servir-se de la nostra casa, poden escriure i adjuntant 0'25 pessetes en segells, rebran figurins, mostres i un sistema especial per a pendre les mides amb les instruccions per a rebre l'encàrrec abans dels 5 dies.

VISITEU ELS NOSTRES APARADORS

Llegiu i propagueu

“LA HUMANITAT”

Immillorable informació

Diari modern Catalanista d'Esquerra

LA CAMPANA DE GRACIA

SETMANARI DELS ESQUERRISTES CATALANS

Redacció i Administració: Ronda Universitat, 25, entl. -:- Telèfon 22122

LES dretes volen ocupar posicions dintre la República. Si aquestes dretes fossin sincerament republicanes, la pretensió la considerariem lògica. Però no cal enganyar-nos. Dessota el seu dretisme s'amaga un desig foll d'enderrocar el règim. S'amaga una fòbia republicana que ja curen de dissimular. Són dretes netament i exclusivament monàrquiques, i com a tal, obren i pensen. I ai de nosaltres si guanyessin! Malparlen de la República. I el poble, indignat, no els hi tapa violentment la boca! Sabeu, incautes que els escolteu, el que recorda la monarquia? Recorda, anys i anys d'enviliment i vergonya.

Recorda les guerres colonials, filles d'un centralisme absurd. Les guerres estúpides de Cuba i Filipines, on morí la joventut inútilment sacrificada. L'execució infame del doctor Rizal. Un crim, el de Jaca, que va commoure el món. L'afusellament odiós de Francesc Ferrer. Una justícia podrida, al servei de la plutocràcia i del favor. La premsa sotmesa a la censura oprobiosa i a tota mena de vexacions. L'afrentosa xifra d'un 60 per 100 d'analfabets en el cens de la població. Un exèrcit amb més generals que el d'alemanya l'any 1914. Unes Juntes de Defensa, poderoses i perturbadores. Un "Barranco del Lobo" en defensa d'una explotació minaire. Un "Anual" motivat per la ridícula rivalitat entre dos generals. Els turments de Montjuïc, agradosos a les autoritats monàrquiques. Els fets luctuosos d'Osera i d'Infiesto, dels quals, els que ara parlen de Casas Viejas no volen recordar-se'n. Els successos de Cullera i d'Arnedo, vergonyosos, que clamen justícia. Aquella "Unión Patriótica", concentració de totes les ineptituds i de tots els atropells. Una plutocràcia financiera, omnipotent, davant la qual tots els poders s'ajupien. El caciquisme més odiós, més baix, més repugnant, amo i senyor d'Espanya. Misèria en el país i en les intel·ligències. Hurdes a cada pas... Incultura general, manca d'escoles, atzucament del país. Frares i jesuïtes, en plena preponderància. Un ferrocarril Ontaneda-Calatayud per a enriquir la família del Borbó. El Sometén, atropellador dels drets del poble. El negoci dels Salts de l'Alberche... Un ministre d'Hisenda, el senyor Calvo Sotelo, malbaratador dels béns i dels cabals d'Espanya... Els mil negocis bruts del rei, el senyor de les accions alliberades... La dictadura, odiosa i grotesca, negació de totes les llibertats... Martínez Anido, portat a Barcelona per la Lliga, per a perseguir i anorrear les corporacions obreres... Arlegui! Llei de "fugues", matris, sang, crims, tragèdia ciutadana... La retirada de Xauen, que va costar, només, deu mil morts...

La llista es faria inacabable. Nosaltres, els catalans, podríem afegir-hi moltes coses: Persecució de la llengua catalana. Negació de tot dret a la nostra personalitat. La nostra bandera perseguida. La Mancomunitat dissolta. L'ensenyament català prohibit. I un sobirà, felló i brètol, vantant-se, en el propi Palau de la Generalitat, d'ésser nét d'aquell Felip V, d'odiosa memòria.

Tota aquesta política borbònica, tota aquesta podridura, que hom creia ensorrada per a sempre, torna a aixecar el cap, per massa benignitat de la República. Per tot arreu els monàrquics gosen anar a la lluita, amagats sota diferents noms. I a Madrid, amb tota impudícia, provocant deliberadament el poble, les dretes tenen l'atreviment de presentar una candidatura anti-republicana, integrada per quatre monàrquics, dos tradicionalistes, dos agraris (monàrquics també) dos d'Acció Popular (igualmente monàrquics) i dos "mercantils", d'aquells de la campanya contra Catalunya.

A la nostra terra, en escriure aquestes ratlles, ignorem si els enemics declarats de la República gosaran donar la cara. Però, tant se val. La Lliga, que amaga el seu monarquisme tradicional sota una acomodàcia disfressa republicana, surt a la palestra per tal de desfer en el que pugui l'obra de la República a Catalunya. És l'enemiga de tot home d'esquerres. És l'organització dels Cambó, dels Bertran i Musitu, dels Vidal i Ribas. És l'entitat protectora dels pistolers de l'Unic, del Sometén ciutadà, de les delacions de l'any 1909, dels afusellaments de Montjuïc. Són els del pacte de la fam, traïdors a Catalunya, servidors lleials del rei...

Poble de Catalunya: Triar no et serà difícil. Per una banda, aquesta gent de trista recordança, fidel als seus procediments de sempre. A l'altra, l'Esquerra Republicana de Catalunya, que va donar-te la República i l'Autonomia i ha consagrat la teva personalitat en el món. I, entre mig, els perturbadors, els impotents, els grupets sense ideal i sense prestigi, servidors de les dretes... Dubtaràs, poble de Catalunya? No podem suposar-ho. I estem segurs, seguríssims, que el dia 19 de novembre escriuràs una nova plana gloriosa en la història de la nostra terra...

Xafarderies

Royo Villanova té una idea!

Xerrameca telefònica — amb pròrroga—sostinguda entre un servidor i en Royo.

—Escolti! Vol fer el favor de dir al senyor Royo Villanova, que e sposi a l'aparell?

—Soy yo. Diga!

—Vatua l'olla! No le había conocido por el asiento! Quería hacer pe-

tar la xerrada con usted una estonita. —Cuando guste. ¿Es para hablar mal del Estatuto, verdad?

—Uva! Usted es un murrio de siete suelas! ¡Qué pronto me ha hilado la flaca! Diga, diga: ¿ganarán las derechas?

—Sacaremos trescientos diputados.

—Burrango! Usted no se suena con media manga! ¿Quiere decir que no hace un grano demasiado?

—Y aun porque nos harán coacciones.

—¿Que le harán la patota? ¡Y ahora! Diga, diga: ¿cómo están con la Lliga?

—En confianza: son republicanos. Ya está dicho todo.

—Ahora sí que me parece que usted bebe a galet. No hi clisa, ya se lo diré. ¿La Lliga, republicana? Y un carnero!

—Pues, ¿por qué no quiere aliarse con las derechas?

—Porque la saben muy larga y hacían el negocio de Roberto con las cabras. ¿Que se cree que badan? ¡Son más pillos que bonitos! Bueno, ¿y qué me cuenta del recibimiento que en Valencia le hicieron a Maciá?

—Que están locos. Son unos malos patriotas. Porque el Estatuto...

—Ha sido espatarrante, ¿eh? Les habrá hecho la guitza a ustedes, ¿verdad? Nada: que el Avi corta el bacalao...

—A mí no me engañan. ¿Cuántos le aplaudieron? ¿Diez mil personas? Pues ya está. Eran los diez mil escamots que ustedes enviaron disfrazados...

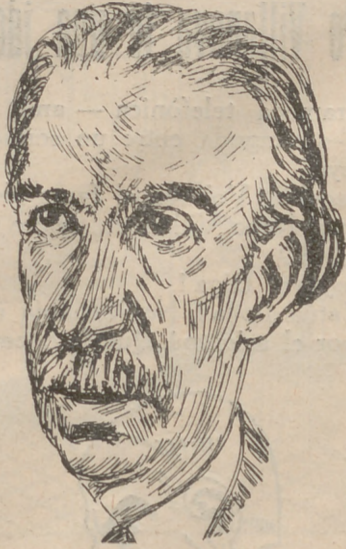
—Vatua nada mundo! Vaya una que se ha empescado! ¿Eh? ¿Qué dice?

—Que el funesto Estatuto es la ruina de Cataluña. Si Sanjurjo...

—¿Sabe qué le digo? Que se ponga tranquilo. Apa, buenas...

I heus ací tota la conversa «entera y pronunciada».

TANET

Un català més

Lluís Bello, candidat per Lleida

Lluís Bello! Heus ací una vella coneixença. El seu nom sona a les nostres orelles com el d'un amic volgut, com el d'un germà absent que torna. Castellà nobilíssim, esperit recte i lleial, posà al servei de Catalunya, de la causa de la seva llibertat, tot el seu entusiasme i tota la seva voluntat. Catalunya li ho agrai de cor. I Madrid, el Madrid borbònic, eternament incomprensiu—tan diferent del Madrid liberal—considerà el seu gest com un agravi.

Lluís Bello, home recte, incapàs d'una ofensa, passà per totes les amargors i per totes les vexacions. Els seus paisans, tancats a tota idea renovadora, s'apartaren d'ell com si fos apestat. En els llocs públics se li feia el buit. Diaris que—oh, sarcasme!—es deien republicans, prescindiren de la seva col·laboració. El pecat d'haver-se posat al costat de Catalunya en aquells moments històrics, no li perdonà l'imperialisme de Castella i la ramada centralista.

Lluís Bello aguantà impertinències, ofenses, greuges de tota mena, amb la serenitat i la resignació de l'ésser superior que es sap en possessió de la raó. Havia complert un deure patriòtic, i això li era prou. Catalunya, des d'aquells moments, el considerà com un català més, ja que el que dóna títol de nacionalitat, més que l'accident fortuït de la naixença, és l'amor a la terra, la conducta envers ella.

Es per això que els republicans de Lleida, comptant-lo com a català adoptiu, han posat Lluís Bello en la seva candidatura. Saben, els bons lleidatans, que amb Bello tindran un defensor lleial i abnegat dels seus interessos. Sap, Catalunya, que sempre tindrà Bello al seu costat. I la nostra terra, per mitjà del bell gest dels republicans de Lleida, pagarà un deute d'agraïment, envers l'home que per haver lluitat per Catalunya va passar un dolorós calvari...

Pobre gent!

L'anada de Macià a València ha molestat

“La Veu”

«La Veu», malhumorada davant l'acolliment triomfal que València ha tributat al President de Catalunya, no té altre remei que falsejar els fets per tal de donar gust a la seva tarregada. Falseja els fets dient que no hi hagué l'entusiasme que els corresponents diuen; que s'ha volgut aprofitar l'homenatge a un mort gloriós per atribuir-lo a Macià... Si gosessin, dirien que no és cert que l'Avi hagi anat a València... Naturalment que «La Veu» silencia tot allò que palesa fins a quin grau Francesc Macià ha obtingut l'afecte del poble valencià. I, com és natural, no diu, en les seves informacions, el fet de què en entrar el senyor Macià al Nostre Teatre, de València, on es representen obres en valencià, els artistes i públic l'aclamaren i vitorejaren durant llarga estona i el mateix succeí en abandonar el teatre. Els visques a Macià i a Catalunya es succeïen i duraren fins que el nostre President hagué recorregut tot el carrer on està enclavat aquell teatre regional.

Amagant el cap sota de l'ala es pensen passar desapercibuts.

—I de què feia abans?

—Estava al «frente» d'un banc.

—Què em diu?

—Sí. Venia corbates davant del Banc Arnús.

La conseqüència de certs polítics

Coneixem un cert senyor que, pel 14 d'abril passat, anava en un dels llocs d'honor dels rengles dels escamots. Abans havia militat en un centre de la Portaferrixa i tenia a major glòria el despotricar contra Catalunya, dient que aquesta no era mereixedora de les seves llibertats. I parlava en castellà, perquè és de més bon to. Però el 14 d'abril féu molts republicans, i el senyor V..... cregué convenient fer-se'n. I figurà en les desfildes de l'any passat en lloc preeminent, perquè se'l veïes bé.

Doncs ara aquest senyor s'ha passat als quatre gats perquè pensa així anar més depressa amunt... I, en una de les darreres sessions municipals, tingué la frescor de dir que els escamots eren una organització feixista, i que per això ell no hi volia saber res!

Visca la conseqüència!

Cambó fou ministre de finances d'aquell Govern de la monarquia que sostingué la guerra del Marroc. «El nervio de la Guerra», va posar un periòdic madrileny sota la foto d'en Cambó.

¿Pot haver-hi, doncs, una sola mare que dongui el seu vot a Cambó i els seus?

D'ahir a avui...

No es pot dir “D'aquesta aigua...”

Fa uns quants mesos vàrem rebre la visita de Feliciano Gutiérrez del Moral de Perellada, madrileny cent per cent... I va dir-nos:

—Això que passa a Barcelona, a Madrid no passa ni podria passar...

—A què es refereix?

—Als atracaments. Als atemptats socials... A Madrid, el poble té més civisme. Reacciona i no es deixa imposar. És més valent. ¿Ha llegit el que diuen els diaris? Un taverner va ésser atracat i ell sol va fer fugir els malfactors... Per això «Ahora», en sa primera plana posa al peu del retrat del taverner aquest epígraf: «Por qué no hay atracos en Madrid». Això va per vosaltres! Us manca valentia!

Han passat uns mesos. I havent anat a visitar en Feliciano Gutiérrez del Moral de Perellada...

—Què em diu? A Madrid sembla que també hi ha atracaments. I vagues de la F. A. I. I atemptats socials. I coaccions. D'aquella valentia, què n'heu fet?

En Feliciano Gutiérrez etc. ens mira despectivament. I ens dóna la suprema resposta:

—«!Separatistas!»

Contes del senyor Rector

El senyor Rabassa patia d'hemorroides. Patia molt, doncs, malgrat haver provat els remeis a dotzenes; el seu mal no se n'hi anava. A la fi, cansat de sofrir i gastar diners, va consultar el cas amb mossèn Barnola, el seu amic...

—Mira—li digué el mossèn,—ja que els remeis de la terra no et fan res, jo provaria els remeis del cel.

—I com es menja això?

—Molt senzill. Faria una prometença... I després palesaria al sant o a la santa el meu agraïment amb un «ex-voto»...

En Rabassa, esperançat, va prometre seguir aquest consell. A veure si, a la fi, s'obrava el miracle! I volgué encomanar-se a tots els sants i verges que es veneren per les ermites d'aquests munts de Déu...

I seguí la Bonanova, la Mercè, la Misericòrdia, de Canet, Montserrat, el Remei, Queralt, la Cisa... En tornar a Barcelona, anà a trobar mossèn Barnola.

—Amic meu! El meu mal no té remei.

—Però... has fet la prometença?

—No. No cal. No hi poden res amb la meua dolència els sants.

—No diguis això!

—Ves si no. En tots els temples que he seguit he vist membres de cera de tota mena procedents de prometençes. Allí he vist cames, ulls, pits, braços, esquenes... fins ronyons! Però de cul no n'he vist n'hi un! Està ben vist que del meu mal no se'n cura cap!

***

Em trobava encaixonat en un vagó de tercera de la línia de França. En el mateix compartiment viatjava un capellà i un pagès.

De sobte puja el revisor i ens demana els bitllets. El capellà i jo els lliurem tot seguit, mes el pagès, que anava dormint, mig endormiscat encara, cercà totes les butxaques sense trobar-lo. El revisor s'impacientà i comença a creure que el pagès feia l'ídem per tal de no pagar. Tant és així que ja començava a amanir llapis i llibreta...

El pagès, empipat, començà a renegar... Tenia un assortit de renecs força variat. Per fi, troba el bitllet i el revisor li forada i se'n va.

Altra volta sols, el capellà, adreçant-se al pagès, li diu:

—Mestre: el que és aquest bitllet si que us servirà per a anar a l'infern! I replicà el pagès, com si tal cosa:

—Me'n fum. Es «ida y vuelta».

***

En Plegamans era un fadrí escultor que tenia certa traçota pel que sempre que tenia de fer un present sortia del pas model·lant algun ninot, gairebé sempre simbòlic.

Un dia, en Plegamans devia una atenció a mossèn Fèlix, el rector del poble, i pensà dedicar-li un present que acredités la seva traça. A tal efecte, va esculpir un Sant Pau — patró del poble — en cera verge, per creure que era la matèria més apropiada per a una imatge dedicada a un capellà. Mossèn Fèlix, el present amb molta satisfacció. Precisament per a l'altar major li mancava una imatge, i l'obra d'en Plegamans li estalviava el comprar-la!

Arribà el dia de la festa major, i mossèn Fèlix posà el Sant Pau a l'altar voltat d'un centenar de ciris, ofrena d'altres tants feligresos. Acabat l'ofici, mossèn Fèlix, deixant l'altar encès, se n'anà a la sagristia per tal de canviar de vestimenta. A la poca estona entrà, tot esparverat, el sagristà:

—Mossèn... mossèn Fèlix!

—Què? Què passa?

—El Sant... San... Pau...

—Què? Què li ha passat a Sant Pau?

—Que... s'ha embrutat i ha fugit!

El bo de mossèn Fèlix no es recordà que la cera es fon amb l'escalfor! Per aquest descuit, el Sant es convertí en una pila negra i de sospitós aspecte!

La nau espanyola va a enfilem la seva proa cap a rutes definitives. A les teves mans, ciutadà espanyol, ciutadà català, confia el règim el timó que l'orienti. A un costat, llum de llibertat i democràcia; a l'altre, negrors sinistres d'un passat infecte i oprobios. Pensa en la responsabilitat que contreu! Vota per la República!

ELS FEDERALS

Volíem parlar als nostres lectors dels federals de Barcelona. Volíem fer-los-en cinc del com, del què i del quina manera dels deixebles de Pi i Margall. Però confessem el nostre fracàs més sorollós. Un darrera l'altres, des dels nostres redactors, als quals havíem encomanat aquesta tasca, se'ns han tornat tarumbes. Pobres xicots! No fan altra cosa que cridar: «Encara en surten més!» I bon punt troben algú, li pregunten: «De quins és, vostè?»

Així, doncs, ja ens perdonaran si no els expliquem el que és «El Pacte», ni els altres vuit grups, ni el que pensen en Velilla, en Corbella, en Duc i en Claramunt, i de quins és en Calomarde, i en Giménez... Es vertaderament una cosa massa complicada!

Els baixos de sostre

Per als homes de la monarquia, Blasco Ibáñez no mereix cap homenatge!

Certs diaris de Madrid han volgut menysprear la gloriosa memòria de Blasco Ibáñez. «La Nación», «El Siglo Futuro» i «C. N. T.», entre ells. Els dos extremismes units en un sol sentiment miserable...

«La Nación», l'òrgan de Delgado Barreto, el diari que es sosté amb el diner que la dictadura va treure del poble, dedica a Blasco Ibáñez aquestes ratlles:

«No nos da frío ni calor toda esa movilización de poderes, de fuerzas de mar y de tierra; pero queremos decir que para los hombres de la República podrá ser un genio Blasco Ibáñez; para los demás españoles, no.»

D'acord. Els homes de la República, en això, com en moltes altres coses, ens diferenciem «dels altres».

Un retall de «La Veu»

Llegir papers vells, molt sovint, dona lloc a sorpreses.

Heus-en ací una:

«Hem vist amb pena, a distància de no gaires dies, atacs insidiosos contra el senyor Ventosa i Calvell i articles insolents contra el senyor Cambó.

En aquesta mena de virulències i d'injúries revoltants, ha tingut la trista sort de distingir-se ara el senyor Manuel Brunet...»

Això ho escrivia a «La Veu de Catalunya» el senyor Valls i Taberner, el dia 1 de març de 1931.

Oi, lector, que no cal afegir-hi cap comentari?

«No, veritat?»

Doncs, entesos.

PROU COMEDIA!

L'organització dels escamots no pot sorprendre els senyors de "L'Opinió"...

Els del grup «L'Opinió» han fonamentat la seva actitud de rebeldia, en una suposada disconformitat amb l'existència de les patriòtiques Joventuts d'Estat Català...

—Es una organització feixista!— diuen, emprant actituds tràgiques.—Cal dissoldre els escamots!...

I, donant un caire arbitrari a una desfilada atlètica a l'Estadi, criden, s'esgargamellen, i surten de pollaguera.

I si fèssim un xic de memòria, senyors del grup de «L'Opinió»?

Si en fèssim, ens recordariem, segurament. «que el senyor Josep Terradellas, aleshores Conseller de Governació, va organitzar personalment l'homenatge a les Joventuts d'Estat Català, al Palau Nacional de Montjuïc».

¿Es que, aleshores els «escamots» no eren exactament el que són ara?

Però anem fent memòria. No es recorden que els senyors Terradellas i Comes, consellers de Governació i Justícia varen, en una altra ocasió, encapsalar amb cent pessetes cadascú una subscripció per tal de comprar camises verdes als nois de muntanya dels escamots?

I no recordariem, també, que el mes d'abril d'aquest any, en la manifestació commemorativa de la proclamació de la República, el senyor Vilalta desfilà amb els escamots, content i satisfet?

Va produir-se l'assalt a una impremta. I els del grup de «L'Opinió» s'esvaloten i troben el fet intolerable, i diuen que és una prova de feixisme. I, fins en el Parlament, els senyors Casanelles i Lluhi en parlen, amb indignació malaguanyada...

Fem memòria, també, ja que hi estem posats. Era conseller de Governació el senyor Terradellas. Un vespre, el senyor Badia i uns amics seus, escamots com ell, anaren a l'Excelsior a cercar a uns de «El bè negre», per tal d'exigir-los una rectificació. El senyor Ventalló, que hi era, se'n va adonar i avisant els que eren sol·licitats, va evitar un incident. A l'endemà, uns periodistes, a la Generalitat, varen preguntar al senyor Terradellas «què en sabia». I el conseller de Governació va motivar l'indignació de certs diaris en justificar l'actitud del senyor Badia i dels seus amics: Caldria, només, reproduir uns quants comentaris.

Que els escamots són una organització feixista? Això ho diuen ara els de «L'Opinió». Però no ho deien pas el 6 de novembre de 1932, quan la premsa de Barcelona va publicar la següent nota:

«Ahir, dissabte, a les deu de la nit, en el Foment Republicà de Sans, acompanyat del diputat a Corts i president de les Joventuts d'Estat Català senyor Dencàs, el conseller de Governació de la Generalitat senyor Terradellas, va passar revista als escamots de dita organització, als que pensa confiar un important servei d'ordre en relació amb la pròxima campanya electoral».

I recordem també que «La Publicitat» va dir, comentant-ho, «tenim moltes intimitats de l'organització».

Prou comèdia, doncs, senyors de «L'Opinió». Que si anem cercant retalls, potser algú trobarà que som un xic massa indiscrets. Entesos?

Ja feia bé aquella vella!

El maridatge Lluhi-Hurtado

Aquella vella que no volia morir mai per a anar veient coses noves, feia molt santament. Avui no sabem si la pobra velleta és viva o morta. Si encara viu, podrà dir que ha vist el que ningú no esperava veure: l'Hurtado de bracet amb en Lluhi, i en Nicolau d'Olwer donant l'alternativa a en Vilalta!

¿No et roda el cap, lector amic, davant d'aquest fet extraordinari? No fa encara gaires setmanes que «La Publi» i «L'Opinió» es deien el nom del porc. «Aquest benèit de l'Hurtado»—deien despectivament, els uns.

—«Aquest verinós de Lluhi»—deien els altres—. I llurs diaris rivalitzaven en impropis, insults i paraules ofensives...

«Aquest grupet de «La Publicitat» va d'acord amb la Lliga en la maniobra proporcionalista, que voldria un Parlament català inoperant, perquè la reacció, mentrestant, pogués eixamplar els seus rengles...» Aquestes paraules les publicà «L'Opinió», en el seu editorial, el 24 de maig de l'any passat. I ja ho veieu. Ara «L'Opinió» va de bracet amb «La Publi», els del grupet aliat amb la Lliga!

Tenim a la vista articles del senyor Lluhi i Vallescà (16 abril 1932) posant com un drap brut als homes del P. A. C. R. Tenim textos de «La Publi» rebejant-se amb el senyor Lluhi i companys d'aventura. N'hi ha per

triar i remenar, i no cal anar molt lluny a cercar-los. Avui, aquests enemics irreconciliables, s'han ajuntat units per un odi comú, per un comú agravi. Ideals? Per què? No calen. Ensorrar l'Esquerra. Heus ací el seu programa i a l'ensem el seu punt de coincidència.

I així veiem, ara, en Lluhi dient que l'Hurtado és un geni polític, i l'Hurtado assegurant que en Lluhi és una malva...

Insistim en què ja feia bé aquella vella...

Dona catalana: Pensa que la República t'ha reconegut els teus drets. Vota l'Esquerra si vols conservar-los.

Obrer: Et diuen que no votis. L'abstenció equival a donar la teva ajuda a les dretes. A aquelles mateixes dretes que deixaren matar en Salvador Seguí i en Layret...

—Jo votaré als agraris. S'ha de defensar l'agricultura.

—Que teniu terres?

—No. Però tinc sis festos al terrat. I en faig càrrec del que és la propietat agrícola.

El triomf de Macià a València

Reproduim, joiosos, aquestes ratlles escrites per J. M. Puig i Torrents, des de València el dia de l'arribada de les despulles de Blasco Ibàñez...

Era ahir, dissabte lluminós, quan en el seu capvespre—a poqueta nit, com diuen els valencians que s'honoren parlant la seva llengua—entrava, en mig de banderes, visques i aplaudiments, triomfalment, nostre President, a València. Era ahir, dissabte amarat de clarors, quan en la seva nit serena, en el Centre Català de València, triomfava Macià, en mig d'un càlid homenatge de catalans i valencians valencianistes.

En les informacions dels diaris—sempre pobres encara que siguin fetes amb amor—hi trobareu reflectit, potser, tot l'entusiasme, tot el calor de l'homenatge que, aquest bon poble valencià, dissabte passat, ahir, va vetre a nostre President. Va ésser, un homenatge fervorós, vibrant, elèctric... Va ésser quelcom popular i civil.

Però el triomf de Macià, no va ésser ahir. No. Malgrat els visques; malgrat les senyeres enlairades i tremolants als vents; malgrat els aplaudiments entusiàstics; malgrat tota la pompa oficial i tota l'emoció, el nostre President, no va triomfar ahir com ha triomfat avui. Avui, sí. Avui, dia històric per a València i per a tota l'Espanya republicana; avui, mentre la multitud quieta, fervorosa, veia passar la llarga corrua de soldats i canons, i l'oriflama de les banderes al sol treien reflexes metàlics, i emocionada fitava els ulls en la caixa magníficament, superba i resplendent—on hi ha les despulles glorioses del gran mort... oïen, sentien, un murmur com una pregaria. Les boques deien: «—On és Macià? —Quin és Macià? —Vull veure a Macià! —Ah! Macià! —Es aquell Macià!»

I aquest ha estat el triomf civil de Macià. L'emoció, el desig, l'admiració de veure-lo, de conèixer-lo.

No era el conservador covart que avui ha tancat els balcons, deixant-los ben barrats; no era el burgès que avui ha figurat en la comitiva mortuòria, mentre la seva esposa a l'Església es preparava per a la lluita contra la República; no era l'indiferent panxa-contenta que de tot en fa greix; no. No era cap ni ningú d'aquests. Qui ha fet el murmur com una oració triomfal per a Macià, ha estat qui ha deixat passar la més alta representació de l'Estat, amb respecte i sense un comentari; qui ha deixat passar un ex-idol popular barceloní, majestat caiguda pels seus pecats, sense merèixer-li ni una paraula de curiositat; qui ha deixat que possés amb indiferència, galons i estretelles, cordons, faixes i penjarelles... Sí; qui ha fet el murmur, càlid, vibrant, precís i concís, triomfal per al nostre President, h'acostat el pobre valencià dels de la bruseta i l'espardenya blanca; de la noia del taller; de la dona forta: la peixatera i la de l'horta, avui de drap negre en senyal de dol; ha estat la de la "Flor de Maig" i la de la "Barraca"; han estat tots els personatges de Blasco Ibàñez, vinguts avui ací, en aquest matí esclatant de llum, a veure passar pels carrers de la noble ciutat levantina, les despulles de "don Visent".

Aquests personatges, aquests humils fills del poble, aquests "llauradors" que són les més belles flors de sentor liberal d'aquesta rica horta valenciana, han murmurat amb murmuris emocionals, com quelcom triomfal, el nom de nostre Macià; homenatge fervorós i civil d'un poble, al lluitador viu, mentre plorava pel lluitador mort.

Macià ha triomfat a València. I ha triomfat per damunt de les relacions oficials. Ha triomfat amb els que ell tant estima: amb els humils, amb els de baix, amb els qui pateixen.

I així, ara, el poble valencià, el "llaurador", la concreció de l'ànima d'aquesta terra formosa entre les formoses, des d'avui és ja de l'Avi. I avui l'Avi és ja avi de tots, puix tots, valencians i catalans, som més germans que mai, per l'amor de l'Avi.

En les properes eleccions pot desaparèixer per sempre el dubte de la reacció. ¡Que cada vot pro República anihili una possibilitat de futurs dubtes i d'amenaçadores incertituds!

La República farà dels teus fills homes lliures i intel·ligents. Defensa la dignitat dels teus fills defensant la República!

Tu, que vares instaurar la República, que vares admirar el Món en la gesta gloriosa del 14 d'abril, tens el deure d'empaïar la teva pròpia obra, de mantenir el teu propi prestigi, de seguir sostenint l'admiració del Món.

La reacció, nascuda de les cendres de la teva generositat, et repta a una batalla que, si l'arribés a guanyar, anorrearà els teus drets d'home. ¡Defensa amb el teu vot la teva pròpia dignitat!

D'igual manera que vares ésser generós per a no enfonsar els teus enemics en un abisme roig, sigues inflexible per a no deixar-te arrabassar per aquests mateixos enemics les llibertats conquerides.

—Això de què la dona es fiqui en política, m'esvera.

—Per què?

—Perquè a casa, hi tinc la «mamà» política, i sé el pa que s'hi dona...

Els corbs

Ni a la mateixa mort respecten

Tràgicament varen morir els comunistes Ramon Casanellas i del Barrio. Tota persona digna s'ha dolgut del fet. Diferències d'ideologia no han pogut esborrar un moviment de compassió envers dos lluitadors joves; que perderen la vida víctimes d'un accident banal...

Tothom s'ha dolgut del fet menys els catòlics. La seva premsa ha fet esforços per tal de dissimular llur joia davant del tràgic accident. I no ha aconseguit dissimular-la... Han parlat de la justícia divina, de tot allò tan poc pietós que guarden per a aquests casos els que no tenen en llurs cors ni la més petita guspira d'amor al progrés.

I diu «La Cruz», de Tarragona:

«La justícia humana se vió impotent para imponer la ley. La justícia divina ha cumplido la deficiencia de aquella».

Aquest és l'únic comentari. Quanta maldat!

La Lliga és, ha estat i serà

Uns quants textos eloqüents

El republicanisme de la Lliga

[La Lliga diu que és republicana. ¿Veritat, ciutadà, que això és exigir massa de la credulitat d'un poble?

La Lliga, republicana! Quina blasfèmia! ¿Com pot ésser republicana una entitat plutòcrata i burgesa, animadora del pistolisme oficial, enemiga de l'obrer i ferm baluard, en tot temps, de l'odiosa monarquia?

Els coneixem prou els motius a què obeeix el republicanisme de la Lliga. Són el desig de veure si troben, en la República, els seus prohoms, el camp abonat que varen trobar en la monarquia. Es la necessitat de no perdre posicions. Es l'afany de defensar els interessos creats, aquests interessos que constitueixen el seu ideal i el seu programa. Però no et deixis enganyar, ciutadà. Dessota el seu republicanisme s'amaga una corona reial. I com veu sobradament que la República, malgrat les seves pabilitats, i la seva tàctica jesuítica, no és terreny propici pel seu desenvolupament normal, procura combatre-la, posar obstacles al seu pas—com ja fa—menysprear la seva obra, desprestigiar els seus homes. No donaran la cara però assassinaran per l'esquena, si poden, i esperançats de què, en un demà més o menys llunyà, torni el vell règim a obrir-los les portes del favor i de la influència.

Cal parlar-ne del republicanisme de la Lliga. Cal treure-li la careta a aquesta organització que pretén obtenir la representació de Catalunya. Cal provar a plena llum, el seu antic monarquisme...

Llegeix, ciutadà, aquestes ratlles. I, després, pensa el que vulguis del republicanisme de la Lliga Catalana.

Professió de fe monàrquica

Erem al més de març de 1931. Els diaris varen fer públiques unes lletres creuades entre el senyor Cambó i el duc de Maura, per a la creació d'un partit centrista espanyol.

Fixa-t'hi bé, lector. El duc de Maura, un dels homes de confiança del Borbó, que el seguí a l'exili i que no ha volgut tornar a Espanya per odi al nou règim! Entre aquest i el senyor Maura es creuaren lletres, de les quals en sortí—ridícul gastament—l'anomenat «Centro Constitucional Español».

Cal meditar-lo aquest fet. El senyor Cambó, en fer un partit d'aquesta mena, entrava plenament dintre l'organització monàrquica. Sortia de l'escena de la Lliga on encara hi cabia allò de la indiferència per la forma de govern. Era un partit monàrquic, puix no podia ésser altra cosa. El se-

nyor Cambó, en constituir-lo ja havia triat. República? Monarquia? Alfons XIII.

El duc de Maura confirmà el caràcter monàrquic del partit centrista en unes manifestacions. I el dia 3 de març, a Madrid, es reuniren els capítols del nou grup, a l'hotel Ritz, per tal d'endegar-lo definitivament.

Les companyies del senyor Cambó

Saps, lector, quins eren els que acompanyaven el senyor Cambó en l'aventura? Eren, a més del seu incondicional Ventura i Calvell, els senyors marquès de Figuerola, Goicoechea, Silió, Montes Jovellar i duc de Maura.

¿Podrà, ningú, dubtar del monarquisme d'aquesta gent? Els senyors Goicoechea i Silió, ara mateix, combaten la República emprant totes les armes.

Aquesta era la companyia que va triar-se el senyor Cambó, el catalaníssim senyor Cambó, per tal d'intervenir en la política espanyola a favor del monarca. El duc d'Alba—que al senyor Cambó no li podia negar res—també va adherir-s'hi. Que és com si el Borbó hagués nomenat un representant seu en el sí del nou partit.

L'actitud de la Lliga

Bé, potser diràs, lector de bona fe: el senyor Cambó va emprendre una aventura pel seu compte. La Lliga no hi tingué res que veure...

T'equivoques, lector. El dia 4 de març, «La Veu de Catalunya» publicava a la primera plana, una nota de la Comissió política de la Lliga, en la qual, entre altres extrems hi figurava aquest:

«Els representants parlamentaris que pugui treure triomfants la Lliga Regionalista» actuaran dintre els grups parlamentaris del Centre Constitucional Espanyol, per figurar en el programa d'aquest la solució del problema català, d'acord amb el text de l'article primer dels Estatuts de la Lliga».

Més clar ja no pot ésser. La Lliga deixà, en virtut d'aquest acord, d'ésser un partit netament catalanista, per a entrar en l'engranatge d'un partit central monàrquic. El que ara qualifica d'erro, ella va fer-ho, plenament i sense dissimular-ho gens, un més abans de venir la República...

Això, poble de Catalunya, no deus oblidar-ho. Quan el senyor Cambó, en mítings i conferències, et digui que ell no ha estat mai monàrquic, digues-li a la cara que menteix. Recorda-li la seva conxorxa amb el duc de Maura, amb en Silió, amb en Goicoechea i

—Caram, caram! Ais poso

tants d'altres enemics de Catalunya. Quan et digui que la Lliga sempre ha conservat encès el foc del catalanisme, recorda-li aquest fet, aquesta aventura, que tants desitjos té de que resti amagada...

La fòbia republicana del senyor Cambó

El dia 11 de març de 1931, el senyor Cambó va publicar a «La Veu de Catalunya», un llarg article que traspua-va rancúnia per als republicans a cada ratlla.

Heu-vos-en ací un tros:

«Darrerament han entrat en el camp revolucionari alguns esperits selectes, homes sense història o amb història irresponsable, amb un esperit angelical, que els permet creure que en 1931 seria possible una revolució política que no fos, immediatament, devorada per una revolució social que derivaria fins el bolxevisme inorgànic, és a dir, fins el saqueig i l'assassinat lliure, com foren les «jacqueries» medievals de les quals tinguérem alguns exemples a Catalunya...»

Creus, lector, que és possible en un polític una major manca de visió i una menor sensibilitat? És possible aquest desconeixement d'una realitat que estava en l'ambient, que tothom començava a palpar, que hom tenia ja per

serà sempre monàrquica

...nt! Així posa malament. Els valencians també comencen a desvariejar!

immancable, en un polític vell, a no ésser que aquest estés obsessionat per la dèria de defensar una monarquia que trontollava?

Surt l'anarquista de Terrassa

Aleshores va ésser quan el senyor Cambó, donant proves d'una ingenuïtat lamentable, d'una manca d'enginy absoluta i d'una mala fe excessiva, va inventar-se allò tan grotesc de l'anarquista de Terrassa.

«Tal volta—digué—en algun indret, podrien veure realitzat el programa simplicíssim i humaníssim de l'anarquista de Terrassa, que deia així: En arribar el dia del triomf, matarem els burgesos i les nostres dones i ens repartirem els béns i les dones dels burgesos, car són més boniques i fan més olor que les nostres».

L'home que va escriure aquesta animalada era el que volia conduir Catalunya i aspirava a ésser cap d'un gran partit nacional!

Però escoltem-li la seva professió de fe antirepublicana...

«Fer una revolució i arribar a la instauració i consolidació d'un nou règim, això el republicanisme espanyol no pot pretendre-ho, malgrat els esforços que ha retut aquests darrers temps».

Com pots veure, ciutadà, la realitat no va estar gens d'acord amb els desitjos del líder de la Lliga!

El senyor Cambó defensa els polítics de la monarquia

El senyor Cambó, el dia 14 de març de 1931, va fer aquesta manifestació:

«Precisament perquè coneixem la història personal dels homes més significats del republicanisme espanyol, no podem creure que els senyors Lerroux, Alcalà Zamora, Barriobero i Alborno, apareixin ara, sobtadament, com els salvadors d'Espanya i els alliberadors de Catalunya».

I el 16 de març del mateix any, en contestar un article de Josep Ortega i Gasset, sortia el senyor Cambó a la defensa dels polítics de la monarquia, dient aquestes curioses paraules:

«Probablemente no ha habido en Europa, país donde los hombres públicos de primera fila, los que han ejercido el poder, hayan procedido con mayor honestidad en el desempeño de sus funciones de gobierno...»

Això ja bat tots els rècords. Aquesta manifestació, feta en una lletra adreçada al senyor Ortega i Gasset, discrepa, segurament, del que el senyor Cambó havia dit manta vegada, en mítings i conferències, parlant dels polítics espanyols... Però tant-seval. La Lliga s'ho empassava tot...

Bertran i Musitu parla clar

Parlant de les incessants incidències a què donava lloc aquells dies d'a-

gitació republicana, el senyor Josep Bertran i Musitu publicava a «La Veu» el dia 29 de març de 1931, un article on hi deia el que segueix:

«Desfem la maniobra suïcida d'avui i preparem-nos per a desfer la que per a demà preparen, i mentre esperem el dia gran en que l'opinió espanyola manifesti el seu refús definitiu als revolucionaris fracassats i petulants, donem als governants les assistències que necessitin, encoratjant-los a sostenir-se i mantenir-se en llur lloc...»

D'això se'n pot dir sinceritat. La lluita—que devia resoldre's el 12 d'abril—estava plantejada entre monàrquics i republicans. «El dia gran del refús definitiu als revolucionaris», equival a la victòria monàrquica.

Aquest era, doncs, el desig de la Lliga, d'aquesta Lliga que ara, acomodaticia com sempre, té la gosadia de dir-se republicana.

Aquell cèlebre article

El dia 11 d'abril de 1931—vigília del gran dia—, el senyor Cambó va publicar a «La Veu» aquell cèlebre article que tothom coneix, pronosticant que no podia venir la República de cap manera. Als tres dies, la monarquia ja no existia a Espanya i pels carrers de Barcelona, el poble, sadollat d'entusiasme, entonava el cant mono-rítmic de «Visca Macià, mori Cambó»!

Encara, el dia abans, el senyor Cambó, amb 40 graus de febre, davant les noves alarmants que de Madrid rebia, va deixar el llit i va córrer a la capital per tal d'intentar la constitució d'un Gabinet de concentració que allargués la vida del règim.

En veure que no hi havia res a fer, el senyor Cambó va fugir a França. No va tornar a Catalunya, al seu lloc d'honor. No va posar-se al costat dels que començaven la tasca delicada d'estructurar la nova Catalunya. Ell, tan catalanista, va anarse en el moment definitiu, per tal d'acompanyar el Borbó en el seu exili, on, als pocs dies, va complimentar-lo...

Puig i Cadafalc defineix la Lliga

La Lliga ha estat definida per molta gent. Per amics i enemics. Per a nosaltres, qui l'ha definida millor, ha estat el senyor Puig i Cadafalc, en dir:

«El programa de la Lliga ha estat i és amplíssim, dintre d'una finalitat ben definida, i per això hi cap tota mena de gent.

»Jo deia, abans, que la Lliga comença pel marquès de Foronda i acaba en mi...»

Abans, es deia allò de què «a la Lliga hi cap tothom». Ara cal dir-se que «a la Lliga hi cap tothom que no sigui republicà ni catalanista».

Una iniciativa encertada

De què ens serveix la Cambra de la Propietat?

Tenim a Barcelona una «Cámara Oficial de la Propiedad Urbana». Això ens tindria sense cura si no fos que sota d'aquesta Cambra s'amaguen altres coses...

Aquesta Cambra té caràcter oficial. Això vol dir que tots els propietaris, vulguin o no, han d'ésser socis i pagar, cada mes, unes pessetes per tal que l'entitat pugui sostenir una burocràcia del tot inútil... No fa gaires mesos, la Cambra va distingir-se pel seu antirepublicanisme en un acte públic vergonyós i antipàtic. Ara, la Cambra ha repetit la facècia, coaccionant els seus socis per tal que concorreguessin al míting de la Monumental, acte evidentment contrari al règim i al Parlament de Catalunya...

La minoria socialista de la nostra Cambra ha demanat la dissolució de tan inútil organisme. Desitjaríem que prosperés la idea.

Encara que el cap del partit radical a Barcelona experimenti una contrarietat.

I els diputats del Parlament de Catalunya senyors Casanellas i Miracle perdin el càrrec que en la «Cámara de la Propiedad» exerceixen.

Sobre el cos de la República que tu mateix vares modelar, s'agiten sinistrament els colors negres d'una reacció que no es resigna a morir. ¡Dispara sobre d'ells el tret de gràcia del teu vot republicà!

La República, en fer-te home lliure, va posar a les teves mans els destins polítics d'Espanya. Ratifica a les urnes la teva fe republicana!

—Les cartes em diuen que vostè pensa cometre una mala acció.

—Per què ho deuran dir això? Per què penso aixecar-me amb la tomba, o perquè penso votar a la Lliga?

DOS LOTS EXTRAORDINARIS

Seguint amb entusiasme la nostre croada Pro-Cultura, degut al bon acolliment que hem rebut dels lectors de LA CAMPANA, oferim avui aquests dos lots extraordinaris

PRIMER LOT: PERIODICS I ALMANACS ANTICS

Almanac de «Lo Xanguet»: Any 1865, 1866, 1867, 1873. Almanac d'«El Tiburón»: Any 1863, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72 i 74. «El Cañón Rayado» (periòdic metralla de la guerra de Africa): Anys 1859-60. 19 números diferents. «El Cañón Krupp», (periòdic metralla de la Guerra Civil): Any 1874, 8 números diferents. «El Enigma» (periòdic obscuro destinado a producir la luz). Núm. 1: setembre de 1874. Núm. 2: setembre de 1874. «El Noi de la Mare» (periòdic il·lustrat de l'any 1866. 15 números diferents. «Un Tros de Paper» (periòdic il·lustrat de l'any 1865. 8 números diferents. 66 peces d'autèntic valor històric, polític i artístic, totes elles il·lustrades per Tomàs Padró i altres dibuixants de l'època. El lot sencer dels 66 diaris i almanacs, el valor intrínsec del qual és quantios, el donem per pessetes 6'50.

SEGON LOT DE NUMEROS EXTRAORDINARIS I ALMANACS DE

LA CAMPANA DE GRÀCIA:

Almanac de 1880, 1885, 1889, 1890, 1891, 1892,

1895, 1915, 1916, 1917, 1923, 1924, 1925. Extraordinaris: Any Nou 1926, «Tots Sants 1925» núm. 2942, núm. 1,000, núm. 2,000.

«L'Esquella de la Torratxa»:

Números extraordinaris dedicats: «A Cervantes», «A la Primavera», «A Colom», «A Guimerà», «Barcelona es diverteix», «Any Nou 1927», «Any Nou 1926», «Barcelona de nit», número Mil «Gener 1905», «La Planeta de Barcelona», «Barcelona 1906», «Any Nou 1929», «Any Nou 1930» número 1014 (paper d'estrassa).

«La Mandra»:

«Tots Sants 1930». Almanacs: Anys 1920, 23, 24 i 32.

Es un veritable arxiu. Més de mig segle de política, art i literatura de la nostra terra.

El lot complet el trametem gratuïtament contra reembors, per pessetes 6'50, a qualsevol indret de Catalunya.

En total 38 almanacs i números extraordinaris il·lustrats amb una enormitat de gravats dels millors dibuixants i gran col·laboració dels millors escriptors d'ara i del passat.

Feu el més aviat possible la vostra comanda a LA FIRA DEL LLIBRE, Claris, 20. - Barcelona

Intencions

El dret a la vida

Existeix una Andalusia que no és l'Andalusia de crom que estem acostumats a veure a través d'una literatura falsa i ensucrada: les flors, les reixes, la guitarra, la «caña» de mançanilla, la copla trista i sensual, l'acudit graciós i oportú, el ball, l'alegria, el sol. Existeix una Andalusia que no és precisament la dels cursil·líssims germans Quintero, els comedidògrafs de la burgesia que han pintat una Andalusia falsa i convencional, de crom de pandereta o de caps de panses. López Pinillos, el d'*Esclavitud*, malgrat tota la seva truculència, s'apropava més a la realitat.

Andalusia no és la terra de Maria Santíssima, la terra del cante hondo, de la juerga i del vi petit. Andalusia és la terra màrtir que, en mans dels senyors, en mans dels poderosos, no pot donar pa als seus fills, que s'hi moren de fam. Andalusia és la terra tràgica que s'ha aixecat amb un gest de rebel·lió, terriblement lògic.

Fins ara, a través de la literatura d'Andalusia només en coneixiem el crom infecte, ensucrat i cursi a la manera quinteriana: el *señorito* jueguista i poca-solta, la *mocita* ingènua que acaba malament; els duos d'amor a través d'una reixa florida en una nit de lluna; la romeria, amb aire de final de primer acte de sarsuela... A través de la vida, però, Andalusia és una altra cosa. És la terra on fins fa poc els obrers del camp guanyaven tres rals de jornal i l'oli. És la terra que trenca les cadenes i s'aixeca en armes contra l'amo despòtic, i crema les collites que no han de servir per a donar-li pa a l'obrer del camp andalús. La gent de bé, la gent d'ordre s'esvera, pensa: «Això serà pitjor que a Rússia». No pensa, però, que ella, la gent de bé, la gent d'ordre, és la principal culpable: pel seu egoisme, per la seva indiferència, per la seva manca d'amor vers l'home que sofreix.

I el mal no és d'ara, malgrat que ara hagi esclatat amb més virulència que mai. El mal ja ve de lluny. Rufino Blanco Domboa deia en «Espanña», núm. 236, 16 d'octubre de 1919: «En Jaén posee un solo hacendado kilómetros y kilómetros de olivos; como en Córdoba posee un solo latifundista kilómetros y kilómetros de trigales y cebadales; como posee en Sevilla un solo terrateniente kilómetros y kilómetros de pastizales... El terrateniente andaluz arrienda sus campos a un arrendador en grande. Este, a su turno, subarrienda en parcelas a campistas menos validos, sacando el intermediario, naturalmente, su buena tajada. El más pobre—el labriego—paga en consecuencia los beneficios del propietario y del interme-

diario: beneficios que, según los cálculos, resultan excesivos. No es todo. Se le obliga, a menudo si no siempre, a vender su grano al terrateniente o al arrendador en grande al precio del grano durante la recolección; es decir, cuando por excesiva abundancia del producto disminuye su valor. Por donde el labriego andaluz trabaja más que para sí en beneficio ajeno; y como apenas malvive, no puede economizar y nunca será dueño de una tierra.» Ací el problema existia gràcies a la intervenció de Sant Isidre. La Unió de Rabassaires ha fet, però, impossible el problema. (Un pedacito de tierra sería para él una verdadera liberación. ¡Cómo no va a desearla y cómo no va a mirar como a tiranos a sus esquiladores seculares!)

Queden altres notes que no podríem comentar amb l'extensió deguda. Deixem-ho per a un altre dia.

LLUÍS CAPDEVILA

—S'acosten dies de prova.

—Tu sempre pensant en la política...

—No. Si ho dic perquè he encarrugat tres vestits a la modista!

VOCABULARI POLÍTIC

Agraïment.—El senyor Macià en podria dir alguna cosa, parlant de cert polític que va treure del no res.

Agressió.—Mala mirada d'un escamot a un redactor de «La Veu».

Coalició.—Somni daurat d'algú que s'esfuma dolorosament.

Conseqüència.—Esser requetè abans d'ahir, esquerrà ahir, dels lluisos avui...

Coincidència.—La Lliga i els N. E. al Parlament.

Democràcia.—No té res que veure

amb ésser de la Junta de la Cambra de la Propietat.

Desengany.—Ja no els vindrà d'un!

Entusiasme.—Mil baixes en una setmana.

F. A. I.—Pot dir «Fora agraris indesitjables».

Federal.—Una cosa massa complicada per ésser explicada en poques ratlles.

Federació.—Si és de Municipis, un motiu de llüiment.

Humanitat.—Un «filtro envenenado», per a algú.

Hurtado.—Ahir, un personatge menyspreable. Avui, una excel·lent persona.

Laïcisme.—Cosa que no impedeix casar-se per l'Església.

Lleialtat.—Producte molt escàs.

Matí.—Amén.

Opinió.—Un mal negoci.

Parlament de la República.—El que no tornarà a veure el senyor Antoni Xirau.

Partido Socialista Español.—Trencaclosques.

Partit nou.—Quatre gats i dos gatets.

Principis.—Una sola cosa de la que se n'aprofita molta gent.

Publicitat.—Una força... molt relativa.

Rabassaire.—Un mal gra que els ha sortit als isidres.

Renúncia.—De les actes? Ni pensar-hi!

Respecte.—Cosa que s'ha perdut fa molt temps en parlar de coses que en mereixen.

Sant Isidre.—Un sant que tapa moltes coses lletges.

Veu.—N'hi ha de dues menes. Tant dolenta és l'una com l'altra.

Vot.—El que sobra a l'Esquerra i manca ¡ai! a cal Hurtado.

Xirau.—Nom de família nombrosa i popular.

Yoghourt.—Un discurs, al Parlament de Catalunya, del cap d'una nova minoria.

CARTES DE FORA

ALS NOSTRES AMICS FORANS

Us preguem que ens envieu nota de tots els atropellaments, de totes les injustícies, de totes les bretolades que contra la República maquinin la gent de dretes, els cacics d'ahir que volen seguir essent cacics avui. Cal no silenciar l'obra criminal d'aquesta gent, cal donar-hi una publicitat aterradora.

Les pàgines de LA CAMPANA DE GRACIA estaran obertes a totes les vostres veus de protesta. Contra el propietari feudal, contra el capellà facciós, contra l'innoble camic, llanceu la vostra veu acusadora i justiciera.

Sant Adrià de Besòs

SEGUEIX LA PURIFICACIÓ

La setmana passada parlàvem de la purificació de què havíem estat objecte per part de la visita del bisbe de Barcelona (i de vostès i nosaltres), senyor Irurita.

Suara la purificació ens ve per la part aquella que vulgarment en diem C. N. T.-F. A. I., però que tècnicament l'hauríem d'anomenar més sonorament.

L'estri que ha servit per a purificar-nos han estat unes fulles que ultra el dir-hi: «Se convocan elecciones generales sin haber amnistiado antes a los NUEVE MIL presos...», hi diu també: «No faltan desechados y desaprensivos que al aconsejar nosotros... nos calumnian y nos difaman, nos acusan de estar vendidos a las derechas...», per acabar dient: «No votéis!»

Simplement, davant tal agombolament d'injúries, acusacions, etc., etc., que recauen damunt d'ells, ens hem purificat del defecte que patim i seguirem llurs consells... No votarem... les dretes!

...I dites fulles les servarem com un gallardet definitiu del més definitiu retornament al bon camí d'aquests definitius servidors de Déu, el bisbe Irurita i la F. A. I.

Definitivament purificats!

I si no, valgui per a demostrar-ho el veure acompanyar amb aire triomfal els nois que tenen a llur jurisdicció aquells maristes que es disfressen amb guardapols pels carrers sense que, ni F. A. I. ni F. U. es creguin en la necessitat de cridar-los l'atenció de què tot s'ha de realitzar amb valentia: donant la cara i el pit!

J. GRAU

La Batlloria (Sant Celoni)

A TOTS ELS CIUTADANS LIBERALS DE CATALUNYA

La Batlloria, poble trist, conegut per les Hurdes del Montseny, estructurat per una majoria de cases semibarraques, antihigièniques i grotesques, engalanades d'angoixes i dolors, qual nosaltres habitants d'aquells pedreguets i desferres havem rebut per tot patrimoni una herència de misèries, records tristos d'aquells pobres avant-passats que a força de treballar feren rics a uns quants vius, *vivillos* i *vivales*, explotadors sense moral ni consciència, coneguts avui dia per la gent d'ordre, i creient encara que el poble no s'ha donat compte de l'evolució

social i democràtica, segueixen els mateixos costums de mil anys enrera, tenint els conreus erms i secs com la «meseta» castellana (malgrat passar el riu Tordera uns metres a prop), que a l'hivern es cull gel i a l'estiu pols, pagant-se com a terres de primera.

Els senyors feudals no es veuen mai, sinó en vigílies de cobrar i en dies d'eleccions, i com a bons «lligueros» ens carregaven en un auto fatídic, premsats com a fardos de carn magra, per anar a votar a Sant Celoni, i ens regalaven un xai tan llanut com nosaltres, que tot en rosegàvem els ossos.

Mes avui que les coses han canviat i emparant-nos amb la llei agrària, demanem la revisió de contractes, car les terres són subarrendades a baix preu pels cacics (a uns senyors aristòcrates que ni les han vist mai) ens diuen pertorbadors, revolucionaris, i que de triomfar les dretes haurem d'emigrar en massa.

Per tant fem una crida als homes de sentiments humans de Catalunya, perquè facin el màxim d'esforç perquè triomfi l'Esquerra Republicana, ja que aquestes animetes cristianes, que sempre parlen de principi d'autoritat, en voldrien una que només atropellés els de baix, i mantenir sempre la seva bandera, la d'ignomínia, hipocresia i explotació, que és el seu lema.

TOSSUT

La Lliga no té escrúpols en parlar de pistolerisme, com si això fos una nafra vinguda amb la República. No volen recordar que quan les organitzacions sindicals de Catalunya eren una amenaça constant perquè la seva força no deixava dormir tranquils els panxa-àmples de la Lliga, burgesos cent per cent, Cambó i els seus sicaris amb la seva marrulleria i mala intenció possibilitaren els Sindicats Lliures que amb les seves pistoles occiren els obrers més selectes i intel·ligents i els homes que els feien nosa.

Olost de Lluanés

NO ELS VOTEU!

Tenim entès que aquests dies encara hi han cacics a Olost, Oristà i Sant Bartomeu, que xiulen les orelles dels seus explotats perquè votin per les dretes.

Reflexioneu bé, obrers del camp: no els voteu pas. Penseu que aquests cacics són aquells que no han conegut mai la consideració humana. Són aquells que consenten i troben ben fet que s'enterrin fora les parets del cementiri a un vertader àngel de Déu.

Són aquells que fan impossible l'existència d'una fàbrica a Sant Bartomeu, per tal de tenir-vos esclaus per mitjà de la fam i la misèria.

Són aquells que, com a Oristà, voldrien veure-us, com abass, ignorants embrutits i tremolant per així millor aprofitar-se de la formor de les vostres filles!

I encara seríeu capaços de votar-los?

Si així fos, no seríeu dignes ni de viure entre els negres més degradats i esclavitzats de l'Àfrica Central.

M.

—El meu papà va a la candidatura de la Lliga. I té moltes esperances de sortir-ne...

—Elegit?

—No. Amb les mans al cap.

Vilafranca del Penadés

LA NOVA ERA ESCOLAR

El que l'actual Ajuntament de la nostra vila ha fet d'ençà de la proclamació de la República, és veritablement prodigiós. L'obra cultural i sanitària que ha emprès la va portant a cap d'una manera insospitada.

Es especialment en aquests dos punts, la cultura i la sanitat, on radica la seva energia, de tal manera, que per sí sols caracteritzen tota la seva obra. Els nostres representants al Consistori s'han dedicat activament, ja des dels primers temps, a dotar Vilafranca d'un bon servei escolar. Es vol, amb la política que segueixen els regidors de majoria, fer l'ensenyament i l'hospitalitat el més populars possible. Popular, s'entén, en l'acció de servir al major nombre possible.

Els han trobat dificultats. És natural. Quan algú pretén fer una reforma no pensada del vulgus o quan es vol accelerar l'activitat creadora donant forma al pensament i sortint del ritme mecànic i somnolent que una vila o ciutat s'ha acostumat, surten una mena de persones que diuen:

—Que no està bé tal com està?

Són els conservadors. Homes molt poc carregats de romanços que deixarien agafar l'escudella si no la trobessin tan bona.

—D'on cortiran les misses? Que la indústria patirà! Que no hi ha dret! Que sembla mentida!

Bé. Deixeu anar. No els escolteu gaire. Estudieu bé els vostres propòsits. Estan bé? Endavant, doncs! I si quan s'inaugura hi ha èxit, heu reeixit.

La gent conservadora començarà a callar. De mica en mica s'anirà amansint i acabarà per tancar-se voluntàriament a casa seva.

Podrà haver-hi un grup actiu de conservadors. Però generalment, criden amb la seva majoria. No obstant, no us en fieu. Si els deixessiu cap lloc oficial s'hi ajerrien i ocuparien un lloc que per un altre fóra preciós. Les empreses noves volen el caliu dels esperits autènticament vigorosos.

En la nostra vida, es segueix també aquest plan acabat d'esbossar en línies generals. D'un cert temps a aquesta part hem observat la tendència dels vilafranquins més temperats i conservadors a posar fe en les nostres escoles. Les Graduades són ja considerades de tothom i per a tothom. L'avversió dels primers temps ha desaparegut. Perquè l'escola és laica no és prou perquè sigui criticada. Indubtablement hem avançat molt.

Els intolerants s'han entendrit. Durant una llarga tongada, dia darrera l'altre, han vist una filera d'infants que alegres i somrients s'encaminaven cap al camp de joc. Uniformats, uns petits com a baldufes altres quasi homes, tots alegres, d'una letícia envejable. Innocents i frescos com unes roses. Les nenes totes blanques, els nens amb la bata del col·legi. Qui pogués per una estona adquirir l'esperit infantil! Qui pogués cada capvespre anar al camp a saltar i córrer!

I no és que siguin tan solament els sentiments els que fan guanyar aquesta partida. Per damunt d'ells hi ha encara quelcom de més sòlid. Alguna cosa que fa posar confiança. És l'organització de les Escoles que

ja van adquirint estabilitat i maduresa. S'intueix que es va pel bon camí. L'edifici de davant del monument de Milà i Fontanals ja atreu.

Senyalem el començament d'una era de prosperitat i de col·laboració de tots.

Canet de Mar

ELS ENEMICS DEL REGIM

A la Fulla Parroquial del 22 d'octubre, el ciutadà Josep Comerma ens assabenta que «la persona que protestà davant l'Autoritat civil d'una plàtica del senyor rector d'aquesta parròquia, ha donat explicacions satisfactòries a l'Autoritat eclesiàstica i ha fet constar que es referma en les seves creences catòliques i li savia greu haver fet un acte les conseqüències del qual no havia previst en la seva impremeditació».

La humiliació de la persona catòlica que féu la denúncia contra el rector Josep Comerma, és la que interessa a la gent fanàtica clerical.

Deia el propi ciutadà Comerma, en una altra Fulla Parroquial, «que perdonava als enemics».

No tan sols no els perdona, sinó que els humilia.

Sabem d'una reunió a la rectoria, que les humaníssimes dames de la Bona Mort, junt amb el rector, tractaren d'excomunicar i boicotejar la persona catòlica que denuncià el verí llançat per Josep Comerma contra les escoles de l'Estat.

Senyors ensotanats, heu procedit d'aquesta forma, perquè no teniu poder de procedir d'altra manera.

Si visquéssiu en el vostre bon temps inquisitorial, sense cap escrúpol hauríeu fet un «Auto de Fe» cremant l'autor de la denúncia, per més promesa que hagués fet de creure en la religió Catòlica, Apostòlica i Romana.

No podeu perdonar i sempre més mirareu amb recel la persona que tingué la valentia de denunciar el pastor d'ànimes que, malgrat les armes que heu emprat per la seva humiliació, mereix tots els meus respectes.

Els vostres feligresos han fet treballs per la comanda de recurs d'alçada, prop les Autoritats, perquè us sigui retornada la penya de 500 pessetes i jo aprofito aquesta lletra per dir al nostre Governador general de Catalunya, que no faci cas de les llàgrimes de cocodril llançades per la gent clerical enemiga de la República, perquè el ciutadà Josep Comerma ha emprat tota la seva dialèctica convertint la trona i la Fulla Parroquial en barricada per combatre les lleis de la República.

JOAN ILLA

Caldes de Montbuy

EL NOSTRE DIPUTAT

Tots els poblse que conjuntament formen la Comarca del Vallès Oriental, degudament compenetrats de l'abans exposat, vàrem celebrar una reunió general extraordinària a cada un dels respectius Centres d'Esquerra, per dir d'una manera ben clara, precisa i sense fer la més mínima coacció, quina és la nostra voluntat referent a l'elecció del nou candidat a diputat per la nostra Comarca.

El resultat d'aquestes reunions, fou el de ratificar per unanimitat col·lectiva la confiança a l'amic i company Josep Grau Jassans.

Josep Grau Jassans, home humil i senzill, que sap, però, d'una manera brillant, complir estrictament el seu deure de diputat, ha estat novament reelegit per la seva comarca.

La Comarca del Vallès Oriental, li ha ratificat la seva confiança per creure que l'amic Grau Jassans és un home fidel a Catalunya, a la República i al seu partit. I a més, com a desgreuge de les acusacions que immerescudament se li havien atribuït.

Avant, doncs, i de cara al triomf.

R.

¡Rabassaires!: Recordeu-vos que la Lliga, per mitjà de «La Veu de Catalunya», us ha insultat, dient que sou uns atracadors, perquè defenseu els vostres drets i el pa dels vostres fills!

—Ajudi'ns! Protegeixi'ns! Un escamor ens ha mirat de reüll!

REPICS

L'altre dia, els de la conjunció Hurtado-Lluhí-Pacte, varen donar un míting al Tupinamba del carrer de Salmeron...

I males llengües diuen que el local no era ple...

Ja ho hem dit: Males llengües.

El míting dels agraris a la Monumental, no va ésser pas allò que en podríem dir un èxit de concurrència. Les fotos que en publicava «La Rambla», eren prou eloqüents.

Ah! Però tots, tots, els diaris independents publicaven les fotos en què s'hi veien els recones plens, per a fer veure que a la plaça no s'hi cavia...

La neutralitat és axí.

El senyor Cambó donarà una conferència al Palau de la Música.

No podia ésser en altre lloc...

Ara, que és una música que ja cansa!

El senyor Vidal i Guardiola, com a parlamentari, està resultant tan dolent com en Valls i Taberner.

Amb dir-los a vostès que, al costat seu, en Rovira Roure és un Demòstenes!

Ja ho deuen haver llegit. El noi Primo de Rivera ha aixecat la bandera feixista.

Una pregunta. Quan començaran a demanar diners?

Els diaris cavernícoles protesten de què, en el que es referix a la supressió de la dotació del clergat, es faci complir la llei.

Protesten, això sí. Però no es cuiden pas de recollir cabals amb destí a «aquests pobres capellans» dels que tant parlen!

Fos per a regalar un anell al bisbe!

—¿El senyor Terradellas contra els escamots? I ara! No em faci riure! Si eren fillets seus del seu cor!

Aquesta exclamació l'havem sentida, aquests dies, almenys cinquanta vegades.

El senyor Costa i Déu, amo i senyor d'un grapat d'incondicionals, va fent el caciquet, pel Palau de la Generalitat.

Però ara se li han espatllat les coses. I molt ens temem que certes comedietes li valdran l'haver de plegar el negoci.

Sembla que al Casino Militar, casualment, el bust de la República ha caigut a terra, destrossant-se, i el retrat del President ha sofert taques i avaries...

Pel que es veu, hi han molts recones per netejar, encara...

El llefiscós Ramir de Maeztu, ha publicat un article on diu, parlant de la candidatura de les dretes:

«Claro que hay ausencias lamentables, como las de las personas que han dedicado la vida entera al estudio de la vida política, que han contribuido tanto como quien más a la conversión de la opinión pública en estos años operada.»

Ramir de Maeztu no ha estat designat per anar en candidatura. «¡Ahora lo comprendo todo!»

Sabent que no era cert, d'una manera molt catòlica, certs diaris de dreta han escampat la veu de què el joc seria autoritzat a Catalunya.

A hores d'ara, les beates ja estan complint la piadosa missió de fer-ho córrer demant-ho com a cert... Déu ja els ho perdonarà, segurament.

No tot ens ho havem de prendre seriósament. També és bo riure un xic de tant en tant. Aquí teniu aquest retallet d'«El Siglo Futuro»:

«¿Y cómo salvar a la Religión y a la Patria? Con la llegada de ese rey que tanto ansiamos ver, pues con él llegará la paz y la tranquilidad de los hombres, la pacificación de los espíritus y la tranquilidad de nuestra querida España.»

Ai que em trencó!

«El Socialista» diu que informat per persona molt relacionada amb el Vaticà pot

afirmar que el Papa ha aixecat la clausura a les monges per tal que puguin prendre part en les eleccions el dia 19.

Ja caldrà vigilar, puix que sota els hàbits és molt fàcil el donar gat per llebre.

Els diaris de Madrid tenen com a cosa certa que a Barcelona tots, de mica en mica, ens anem tornant comunistes. I basen aquesta creença en el fet que fins a la nostra Universitat hi ha una càtedra de rus...

No: si quan es posen a pensar, fan estralls!

Heus ací com «El Siglo Futuro» preveu el triomf de l'Esquerra:

«Sabíamos, por triste experiencia, que el particularismo egoísta de la Lliga había de posibilitar otro vergonzoso triunfo de la «Esquerra»; por ahora todos los prolegómenos de la lucha electoral en Cataluña, por culpa exclusiva de la Lliga, especialmente en Barcelona y Barcelona-Circunscripción, se encaminan a aquella posibilidad.»

A can Cambó això haurà fet molt poca gràcia...

Ja ha sortit «Renovación». I a la primera plana del primer número hi posaren un retrat d'en Lerroux.

Hom diu si Don Alexandre els ha demanat explicacions...

Perquè, vaja!

Parlant «Renovación» de l'incident entre periodistes a la Generalitat—que també infla una mica—diu que «el señor Forcades se dirigió al señor Costa Deu, y en tono amenazador y en catalán, le dijo...»

Ja ho veuen. «En catalán!» Ja no es pot arribar a més!

L'Azorín segueix embrutant-se amb la seva anomenada, escrivint articles quilomètrics a favor d'en March.

Quan? ¿Quan es convencerà que perd el temps?

Encara que hi ha algú que creu que no es perd pas del tot.

El senyor Bertran de Quintana, veient que l'Esquerra el deixa de recó, ha fet un punt de «torero».

Però ara resulta que els de l'«esquerreta» no el volen.

I s'haurà de refiar d'aquells 250,000 del front contra la guerra!

Les dretes castellanes han volgut que la premsa figurés en les seves candidatures.

I per a representar-la han designat a Joan Pujol, director de «Informaciones», i a Delgado Barreto, director de «La Nación».

De tot en diuen premsa els monàrquics de Castella!

La llei és terminant. El dia 9 de desembre, acabat el termini de dos anys, ha d'ésser suprimida la dotació de la clerecia. I el ministre, complint el seu deure, ha començat a donar les disposicions oportunes.

Doncs bé: d'això, els cavernícoles en di-

uen «un nou atemptat a la llibertat de consciència».

I que són ases!

A «La Nación» parlen del suposat feixisme català.

I no es recorden que precisament a la seva redacció hi tenen un italià, que serveix d'agent d'enllaç entre els feixistes espanyols i els de la seva terra...

Però allò, pel que es veu, no té importància.

Ara, en Xenius, a Madrid, es dedica a escriure oracions per a publicar-les a «El Debate».

Acabarà fent romanços de cec, com si ho veiéssim...

Amagats en el seu cau, les dretes, en demanar-te el teu vot, t'inferiran l'agravi de suposar-te mentider i informal. ¡Que el teu vot per a la República sigui la fuetada que flagel·li llurs esperances!

Els que per a aconseguir el teu vot et parlin de pau, de justícia, d'ordre, són els mateixos que escrigueren en la història d'Espanya els episodis més crudels o inquietuds, d'injustícies, de desordres.

CORRESPONDENCIA

Tossut: Es publicarà. I vagi enviant.—

Met: No fa per casa.—*A. López*: Un xic adobat, passarà.—*Un de Sans*: Tal com dieu.—*Viu*: No, home, no. I prou.—*C. C.*:

Va força bé. No afluixi.—*Sitgetà*: Ho guardarem per quan sigui el dia.—*C. P. R.*:

Un xic fluix. Pot fer-ho millor.—*Un aspirant a escamot*: Ho tindrem present. Però no li diem el dia.—*Desenganyat*: Es in-

teressant. Ho publicarem.—*Miret*: No pot anar ni amb rodes.—*Des de socarrel*: Ens fa l'efecte que, o l'han enganyat o vol en-

ganyar-nos. I pel que pugui ésser...—*Lok*:

D'injustícies d'aquestes ens en diuen a ca-

baços. Ens n'enterarem.—*Enric*: La persis-

tència és una virtut. Anirà.—*Babars*: Es

poc interessant. I és llàstima, perquè vostè

ho aixafa força bé.—*Anton R.*: Anirà l'al-

tra setmana.—*S. I.*: El dibuix és passa-

der. Però el peu és detestable. Mirarem d'a-

profitar-lo.—*Ignasi*: Es massa vell.

Català!

S'apropa l'hora de complir el teu deure.

Votant

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

ho fas a favor de la teva llibertat i de la llibertat de Catalunya

Votant la **LLIGA**, ho fas a favor de la plutocràcia, de l'opressió i de la monarquia.

Votant altres candidatures... votes la Lliga.

-I doncs, que no hi pensaven en mi?